

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології
Кафедра української
мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЇ В МЕТОДИЦІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю
Середня освіта (Українська мова і література)

Професійна кваліфікація: Вчитель-магістр української мови і літератури закладу загальної
середньої освіти

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Інновації в методиці вивчення української мови в ЗЗСО»
Викладач (-і)	кандидат філологічних наук Грещук Валентина Василівна
Контактний телефон викладача	+380506879363
E-mail викладача	valentyna.greshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс «Інновації в методиці вивчення української мови в ЗЗСО» належить до обов'язкових навчальних дисциплін передбачених освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Упродовж вивчення цього курсу магістранти набуватимуть навичок роботи з цифровими освітніми ресурсами, поглиблять знання про інформаційні та комунікаційні технології та особливості їх застосування у професійній діяльності вчителя-словесника.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета навчальної дисципліни «Інновації в методиці вивчення української мови в ЗЗСО» – науково обґрунтувати систему навчання української мови на основі досягнень сучасної методичної науки, педагогічного досвіду учителів-словесників, а також кращих вітчизняних педагогів-методистів минулого; сформувати у майбутніх вчителів національно свідоме ставлення до української мови як рідної та державної, розуміння її значення як предмета і засобу засвоєння інших дисциплін. Курс передбачає такі цілі: – підготувати майбутніх фахівців до педагогічної діяльності в умовах формування сучасних закладів загальної середньої освіти та реалізації концепцій мовної освіти в Україні; – збагачувати майбутніх спеціалістів знаннями зі сфери інновацій в методиці вивчення української мови, на основі яких вони могли б домагатися свідомого і міцного засвоєння програмового матеріалу з мови, ефективно організовувати навчальну діяльність здобувачів загальної середньої освіти та формувати їх пізнавальну самостійність; – формувати в магістрантів професійно-методичні вміння та дослідницькі навички; – розвивати уміння здійснювати самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження; – розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї професійної підготовки; – навчати майбутніх вчителів самостійно працювати з науково-методичною літературою, лінгводидактичним матеріалом; – стимулювати науково-методичну творчість магістрантів, навчати співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, прагнути вдосконалювати свою педагогічну освіту та прищеплювати творче ставлення до праці педагога, застосовувати інноваційні технології;	

- виховати у студентів особистісні якості майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання ролі педагога, прагнення постійно займатися самоосвітою, саморозвитком, самовдосконаленням;
- формувати у майбутніх фахівців національно свідомого ставлення до української мови як рідної і державної, розуміння її значення.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності.
2. Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень, розроблення проєктів та генерування нових ідей у галузі освіти.
3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.
8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо, берегти фізичне та психоемоційне здоров'я.
10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.
11. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, працювати автономно і самостійно та оцінювати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності:

1. Здатність застосовувати знання із літературознавства та мовознавства для вирішення професійних завдань, вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
3. Здатність враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, організовувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.
5. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх підходів, прийомів, методик.
6. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетенції здобувачів середньої освіти.
7. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.
8. Уміння планувати, організовувати і координувати діяльність колективу фахівців у галузі освіти, здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.
9. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови й літератури; аналізувати особливості сприйняття та засвоєння ними навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітнього процесу.
10. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.
11. Здатність до моделювання змісту навчання з метою формування в учнів ключових компетентностей, їх мотивації до саморозвитку.
13. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності, дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук відповідно до предметної спеціальності «Українська мова і література» у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, вільно користується спеціальною термінологією в галузі української філології.
2. Усвідомлює специфіку предметної області, орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах, літературних напрямках і течіях, критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої і літературознавчої науки.

3. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності.

4. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, демонструє вміння класифікувати, упорядковувати й узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

8. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, здатність діяти автономно і в команді, знає і дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

12. Реалізує принципи індивідуалізації і диференціації в навчанні з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, забезпечує рівноправність (расову, гендерну, релігійну, політичну тощо) здобувачів освіти.

14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в учнів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24 год
Практичні заняття	24 год
Самостійна робота	42 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Перший	A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

№	Тема	кількість год.		
		лекції	практ. заняття	сам. роб.
1	Тема 1. Упровадження інноваційних технологій під час вивчення української мови у ЗЗСО.	2 год.	2 год.	4 год.
2	Тема 2. Сутність і особливості інноваційних технологій навчання.	2 год.	2 год.	4 год.
3	Тема 3. Сучасна шкільна мовна освіта: інноваційні аспекти	2 год.	2 год.	4 год.
4	Тема 4. Класифікації інноваційних технологій навчання.	2 год.	2 год.	3 год.
5	Тема 5. Технології розвивального навчання.	2 год.	2 год.	3 год.

6	Тема 6. Технології інтерактивного навчання.	2 год.	2 год.	4 год.
---	---	--------	--------	--------

7	Тема 7. Ігрові технології навчання в шкільному курсі української мови.	2 год.	2 год.	4 год.
8	Тема 8. Проектне навчання на заняттях з української мови.	2 год.	2 год.	4 год.
9	Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології навчання.	2 год.	2 год.	3 год.
10	Тема 10. Медіатехнології на уроках української мови.	2 год.	2 год.	3 год.
11	Тема 11. Технології дистанційного та змішаного навчання.	2 год.	2 год.	3 год.
12	Тема 12. Проектування уроку на основі інноваційних технологій навчання.	2 год.	2 год.	3 год.
Заг.:		24 год.	24 год.	42 год.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 20 балів. Під час виставлення допуску до іспиту враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 20 балів), при виконанні контрольних робіт (КР-1 – максимум 10 балів; КР-2 – максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 10 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	КР-1 полягає у розробці плану-конспекту уроку української мови з використанням інноваційних технологій, КР-2 полягає у розробці тестів за вказаною темою (20 тестів з чотирма варіантами відповідей, одна правильна). КР-1 оцінюється 10 балами; КР-2 оцінюється 10 балами; КСР оцінюється 10 балами (опрацювати всі теми згідно з силабусом, на які розрахована самостійна робота; ознайомитися із освітянськими сайтами та вивчити досвід роботи Івано-Франківського фахового коледжу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника) Терміни виконання робіт – передостанні практичні заняття.

Практичні заняття	Закріплення й повторення теоретичних питань із вивчених тем курсу. На практичних заняттях здобувачі вищої освіти формують професійні мовно-комунікативні компетенції. Важливими аспектами лінгводидактичної моделі розвитку фахової майстерності майбутніх викладачів-словесників є обґрунтування принципів навчання, презентація ефективних форм, методів, засобів навчання у закладах освіти різних рівнів акредитації.
------------------------------	--

Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольних робіт; відсутність пропусків і запізень на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.
Підсумковий контроль	форма контролю: іспит; форма здачі: письмове тестування (50 завдань); структура завдання: 4 варіанти з однією правильною відповіддю, яка оцінюється в 1 бал або письмовий іспит (екзаменаційні білети).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>.

Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно.

<https://cutt.ly/2wJeFdvU>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

<https://cutt.ly/5wJeN6TU>.

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бондарчук Ю., Чуйко Г., Чуйко Н. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу. *Вища школа*. 2005. №2. С. 35–41.
2. Брінклі А., Десанте Б., Флегм М. та ін. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / за ред. О.І. Сидоренка. Київ : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої освіти: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
4. Бондарчук Ю., Чуйко Г., Чуйко Н. Удосконалення форм і методів навчання відповідно

- до вимог Болонського процесу. *Вища школа*. 2005. №2. С. 35–41.
5. Брінклі А., Десанте Б., Флегм М. та ін. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / за ред. О.І. Сидоренка. Київ : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144 с.
 6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої освіти: підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
 7. Грещук В., Грещук В. Діалектне слово в його функційних виявах. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. Івано-Франківськ: Івано-Франківський осередок НТШ. 2022. № 17 (65). С. 87–95.
 8. Грещук В., Грещук В. З невичерпних джерел: Інститут українознавства ПНУ крізь призму часу. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. 2024. № 19(71). С. 17–26. <https://drive.google.com/file/d/1BK9mxps3CJq-W4FrztAGYpO2zkoPyKu0/view?usp=sharing>
 9. Грещук В., Драніцина Н. Упровадження нового правопису у сферу освіти та культури. *Освітні обрії*. 2021. № 1. Том 52. С. 90–95. <https://drive.google.com/file/d/1uiBTPL9PRYimvugorY7kZ1YSm383Smkw/view?usp=sharing>
 10. Горошкіна О., Караман С., Бакум З., Караман О., Грибан Г.В. Практикум з методики викладання мови: навч.-метод. посіб. Київ : Кондор, 2010. 160 с.
 11. Димань Н., Данілова О., Бадран Є. Інтерактивні прийоми викладання української мови як іноземної: від теорії до практики. *Український педагогічний журнал*. 2023. № 1. С. 122-127.
 12. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
 13. Дороз В.Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2008. С. 385.
 14. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / за ред. С.Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 261 с.
 15. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник. Київ : СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
 16. Інновації в освіті: перспективи розвитку : матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції [м. Тернопіль, 20 травня 2021 р.]. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 357 с. <http://surl.li/qivmhg>
 17. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с. URL: <http://surl.li/cqnefp>
 18. Колесникова І. Методичний аспект професійного дискурсу: лінгвістична «підтримка» наукової діяльності студента. *Українська мова та література*. 12 (460), 2006. С. 24–28.
 19. Копусь О.А. Застосування активних методів навчання у формуванні фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів. *Наукові записки : науковий збірник*. К. : НПУ імені М. М. Драгоманова, 2012. Вип. CIV(104). С. 102–111.
 20. Копусь О. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посібник / за ред. О. Горошкіної, С. Карамана. 2015. 250 с.
 21. Коротєєва-Камінська В.О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект): навч. посіб. Київ : «Професіонал», 2006. 304с.
 22. Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій [Електронний ресурс].URL: <http://surl.li/aclzdl>
 23. Кричун Л. Особистісно орієнтоване навчання: технологія «мозкового штурму» в практиці навчання української мови й літератури в ЗЗСО. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023, С. 92–98. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-13>

24. Кричун Л., Іващенко О. Використання кейс-методу як інтерактивного методу навчання на уроках української мови. *The 13 th International scientific and practical conference «Modern directions of scientific research development»* (June 15-17, 2022) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. С. 693-699. URL: <http://surl.li/kapbr>
25. Кучеренко І.А. Інтеграція у вивченні української мови та літератури в новій українській школі. *Наукові записки науково-дослідної лабораторії «Проблеми підготовки студентів- філологів до українознавчої роботи в школі»*: Збірник наукових праць за матеріалами
26. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал. 2024. № 4(38) 2024. с. 1482
27. Пентиліук М.І. та ін. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. / кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.
28. Подлевська Н., Ранюк О. Сучасні технології в навчанні української мови у Новій українській школі. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 206. С. 265-270. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1350/1304>
29. Семенов О.М. Культура наукової української мови і літератури: навч. посіб. Київ : Академія, 2010. 216 с.
30. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб / за ред. Л. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 252 с.
31. Сидоренко В.В. Феномен педагогічної майстерності вчителя в концептуальних вимірах творчої спадщини В.О. Сухомлинського. *Рідна школа: щомісячний наук. пед. журнал*. 2012. № 7(991). С. 39–43.
32. Федорчук Е.І. Сучасні педагогічні технології : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : АБЕТКА, 2006. 212 с. URL: <http://tutor-best.kh.ua/wp-content/uploads/2017/08/Such.ped .tehnologii.pdf>

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua>
http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/
<http://subject.com.ua/lesson/mova/>
<https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>
http://filologinya2010.blogspot.com/p/blog-page_55.html
http://www.parta.com.ua/ukr/books/ukr_mova/
<https://academia.in.ua/?q=content/шкільні-підручники-з-української-мови>

Грещук Валентина Василівна
кандидат філологічних наук, доцент